

sopotnja

*Želimo vam
prijetne praznike
in veliko sreče
v letu 2016!*

Sopotja

glasilo slovenske skupnosti na Reki in v PGŽ
december 2015, številka 4, letnik 4
ISSN 1848-4360
Reka, december 2015

Uredništvo:

Jasmina Dlačić, Darko Mohar, Boris Rejec,
Zvonimir Stipetić, Vitomir Vitaz, Marjana Mir-
ković, Milan Grlica, Vasja Simonič
glasilo@bazovica.hr
Podpinjol 43, 51000 Reka

Izdajatelj:

Slovenski dom KPD Bazovica
Podpinjol 43, 51000 Reka
bazovica@bazovica.hr, zanj: Zvonimir Stipetić
www.bazovica.hr
www.facebook.com/KPDBazovica

Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka
Podpinjol 43, 51000 Reka
vj.slo.nm.ri@gmail.com, zanj: Boris Rejec

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
Podpinjol 43, 51000 Reka
vsimonic1@gmail.com
zanj: Vasja Simonič

Urednica:

Marjana Mirković
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
gsm: 091 593 6086

Lektorica: Darka Tepina Podgoršek

Oblikovanje, prelom in tehnično urejanje:
Vesna Rožman
Fotografija na naslovnici: Istog Žorž
Karikatura: Bojan Grlica
Tisk: Tiskara Sušak
Glasilo izhaja trimesečno
Naklada je 1.300 izvodov

Glasiilo finančno podpirajo:

Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence
v zamejstvu in po svetu
Primorsko-goranska županija
Mesto Reka
Svet za narodne manjšine Republike
Hrvaške

Slovenski dom KPD Bazovica

tel.: 215 406, 324 321, faks: 334 977
uradne ure, knjižnica in klubski prostori
torek in četrtek: 10.00–12.00, 18.00–20.00
MePZ, vaje: ponedeljek: 18.00–20.30
Dramska skupina: četrtek 18.00–19.30
Folklorna skupina: sreda, 19.00–21.00
Plesna skupina: ponedeljek, 19.00–20.30,
četrtek, 20.00–21.30
Planinska skupina: torek, 20.00–21.00
Fotografska skupina: drugi in zadnji četrtek,
ob 18.00
Glasbena skupina: torek, 17.30–20.00
Dop. pouk slovenščine: ponedeljek, 17.00–20.00
Mladinska skupina: po dogovoru
www.bazovica.hr/mladinci

Veleposlaništvo Republike Slovenije v RH
Alagovičeva 30, 10 000 Zagreb, RH
Konzularni oddelek, uradne ure:
ponedeljek od 9.00 do 12.00
sreda od 9.00 do 12.00 in od 14.00 do 16.00
petek od 9.00 do 12.00
tel.: + 385 1 63 11 014, + 385 1 63 11 015
faks: + 385 1 46 80 387
el. pošta: vzg@gov.si
spletna stran: <http://zagreb.veleposlanistvo.si>

Državljanom RS je v nujnih primerih zagotovljen
kontakt z dežurnim diplomatom:
med tednom: od 16.30 ure konec tedna in med
prazniki: 24 ur
tel.: +385 98 462 666

Generalni konzulat RS, Split
Častni konzul Branko Roglič
tel./faks: +385 21 389 224
el. pošta:
generalni.konzulat.rep.slovenije@st.t-com.hr
uradne ure: ponedeljek–petek od 9.00 do 13.00

iz vsebine

Uvodnik	3
Iz društva	4
Iz svetov	17
Iz pouka DPS	18
Si-T	18
Literarni kotichek	21
Pogled z onkraj Snežnika	22
Srečanja	23
Foto kotichek	24

EGON: DUHOVNI NAPR(E)DEK

Letošnja jesen je poleg bogate dejavnosti društva in drugih dogodkov v slovensko skupnost prinesla več novosti: od nove poslanke, izvoljene na parlamentarnih volitvah – na teh je sodelovala tudi slovenska kandidatka, a ob številno prevladujočih drugih manjšinah ni imela veliko možnosti za sedež v saboru –, do delovanja manjšinskih svetov, pa tudi širitve učenja slovenščine in pobud za to iz Slovenije, za kar se zavzema nov odbor, pri čemer se velja spomniti, da po več kot dveh desetletjih in nekoč obljubljenih "jedrcih" iz države matične kulture še vedno ni slišati predlogov o drugih oblikah dejavnosti, ki bi krepile ohranjanje jezika in položaj slovenske skupnosti nasploh, denimo o ustanovitvi neke izobraževalne, kulturne ali znanstvene ustanove... Spremljamo srečanje vseh slovenskih društev v Rabcu, dejavnost posameznih skupin KPD Bazovica, razstave in ljubljansko gostovanje fotografske skupine, nastope mešanega pevskega zbora, ki je med drugim obiskal dom starejših občanov v Mariničih in skupaj z rojakom, legendarnim gledališčnikom Alojzjem Usenikom, pripravil lep kulturni večer, društvo pa predstavljal tudi na letošnji reški prireditvi narodnih manjšin *Etnosmotra*. V dvorani Slovenskega doma sta obiskovalce posebej razveselila gostujoča nastopa, večer z rojaki iz Zagreba in spevoigra Magdalena v izvedbi gledališke skupine KUD Drežnica.

Zelo odmevna je bila razstava Skupaj v gorah, odprta v reškem državnem arhivu in v organizaciji planinske skupine, ki je v društvu pripravila tudi razstavo slikarja Marjana Miklavca in njegovo delavnico, predavanje ter seveda vrsto izletov. Folklorna skupina je prejela pohvale za nastop na večeru narodnih manjšin v Bjelovarju, kjer se je na odru prvič zavrtela v svojih novih, belokranjskih plesih. Društvo je jeseni med drugim gostilo skupino obiskovalcev z Inštituta za narodnostna vprašanja iz Ljubljane, spremljamo pa tudi raziskovalno dejavnost dr. Barbare Riman. Literarni kotiček prinaša del pesniške ustvarjalnosti čla-

nic društva, Eve Ciglar in Zdenke Kallan-Verbanac, ki sta sodelovali tudi na letošnjem slovenskem natečaju Lepota besede. Rubrika Si-T objavlja del dogajanj, povezanih s slovensko kulturo in dejavnostjo rojakov, v rubriki Pogled z onkraj Snežnika se predstavlja nova sodelavka Sopotij, dopisnica Dela iz Ilirske Bistrice, Dragica Jakšetič, med drugim tudi dobra poznavalka dejavnosti slovenske skupnosti na Kvarnerju. Gost rubrike Srečanja je tokrat predsednik KPD Bazovica Zvonimir Stipetič, ki ga je v društvo pripeljala ljubezen do petja, rubriko Fotokotiček pa znova bogatijo fotografije prizadevnih članov fotografske skupine.

Sopotja imajo tokrat tudi novičko o miklavževanju, ki je dvorano po več letih znova napolnilo z otroškim živžavom. Upamo, da ta ne bo zamrl, temveč se bo nadaljeval v plesni skupini za najmlajše, kot nova spodbuda za dejavnost v prihodnje. Veselilo nas bo tudi vaše sodelovanje, dragi bralci, vabljeni v društvo in tudi k soustvarjanju Sopotij. Iskrena hvala vsem sodelujočim v glasilu v tem letu, posebna zahvala pa dosedanjemu dopisniku Tomu Šajnu, avtorju priljubljene rubrike Pogled z onkraj Snežnika, za večletno dobro in uspešno sodelovanje.

Prijetne praznike vam želimo in vse dobro v letu, ki prihaja. | Uredništvo

Ermina Lekaj-Prljaskaj predstavnica slovenske manjšine na Hrvaškem

Na parlamentarnih volitvah 8. novembra je bila za skupno poslanko albanske, bošnjaške, črnogorske, madeonske in slovenske manjšine izvoljena Ermina Lekaj-Prljaskaj iz vrst albanske manjšine. Med dvanajstimi kandidati za ta sedež v saboru – poleg treh iz albanske in osmih iz bošnjaške manjšine, ki sta po številu obe močnejši od slovenske –, se je zanj tokrat potegovala tudi rojakinja Sabina Koželj-Horvat, predsednica SKD Stanko Vraz iz Osijeka, ki je bila na letošnjih manjšinskih volitvah izvoljena tudi za predstavnico slovenske narodne manjšine Mesta Osijek. Prejela je 143 glasov in se uvrstila na osmo mesto.

Možnosti za izvolitev manjšinskih poslancev v RH nasploh omejuje tudi (še) nepriznana pravica do dvojnega glasovanja oziroma pozitivna diskriminacija, ki bi zagotovila glasova-

nje na obeh listah, manjšinski in strankarski ali neodvisni listi. Na zadnjih in predzadnjih volitvah – v letih 2007 in 2011 – slovenskega kandidata ni bilo, leta 2003 pa sta bila kar dva kandidata: poleg Darka Šonca, kandidata krovne organizacije, ki se je s 630 glasovi uvrstil na drugo mesto, še takrat triindvajsetletna Sanja Bakula z Reke (na listi stranke Bebić Vladimir – tretji hrvaški blok), sicer neznano ime v reški slovenski skupnosti, ki je prejela 165 glasov. | Marjana Mirković

Obvestilo: Plesne delavnice za najmlajše

KPD Bazovica pripravlja ritmično-plesne delavnice, namenjene otrokom do 10. leta starosti. Informacije v tajništvu v uradnih urah.

8. september, Galerija 3000, Ljubljana

Mini format – Moj kraj, razstava fotografij

KPD Bazovica je v lepih prostorih galerije Kult3000 na Metelkovi v Ljubljani pripravila razstavo del, zbranih v okviru mednarodnega fotografskega natečaja Mini format, tokrat z naslovom Moj kraj. Razpis je bil odprt za ljubiteljske in profesionalne fotografe, določena sta bila le format – mini format – in tema. Ta pa ni zajemala zgolj zemljepisnega pomena kraja, temveč je vključevala tudi kulturološki, zgodovinski in doživljajski pogled nanj.

Zadovoljni z odzivom.
Foto: Anita Hromin

Namen natečaja je povezovati fotografe z obmejnega območja Slovenije, Italije in Hrvaške, skupnega slovenskega kulturnega prostora, in jih spodbuditi k sodelovanju. Razpis je potekal tudi v letih 2012 in 2013, tokrat pa se je prijavilo 50 avtorjev s skupno 280 deli. Izbor najboljših fotografij, tudi za nagrade, diplome in pohvale, je opravil priznani reški umetniški fotograf Istog Žorž. Prvo nagrado je prejel Pavao Toth iz Varaždina, ki bo tako dobil možnost samostojne razstave v KPD Bazovica.

Razstava je zasnovana kot potujoča razstava, do 21. septembra je bila na ogled v galeriji Kult3000, zatem v prostorih Ura da Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, predvidena pa je predstavitev še v Italiji, Avstriji in na Madžarskem.

Marjana Mirković

17. september, Slovenski dom KPD Bazovica

Mira Pugel: Ženske, cvetje in tihožitje, razstava

Vdruštvu smo odprli razstavo slik z naslovom Ženske, cvetje in tihožitje umetnice Mire Pugel. Njena slikarska dela so krasila naše prostore že tretje leto zapored. Nadarjena upokojenka v svojih delih uprizarja motive skrivnostnih žensk, zavitih v modrino morja in neba. Na drugi strani naše klubske sobe se je razblinjala modrina z motivi pisanega cvetja in mnogoterih motivov tihožitja.

Mira Pugel svoja dela slika v tehniki olje na platnu in lesonitu in do danes se lahko pohvali kar s 45 skupnimi in 24 samostojnimi razstavami. Eva Ciglar

Mira Pugel. Foto: Eva Ciglar

24. september, Slovenski dom KPD Bazovica

Obisk z INV

Skupina osmih zaposlenih na Inštitutu za narodnostna vprašanja (INV) v Ljubljani je v okviru letnega obiska na terenu obiskala Slovenski dom KPD Bazovica. Obisk je organiziral dr. Danijel Grafenauer, srečanja pa se je udeležila tudi reška rojakinja dr. Barbara Riman, sicer zaposlena na INV.

Podpredsednica KPD Bazovica Jasmina Dlačič in tajnica Eva Ciglar sta navzočim predstavili razvejeno in bogato delovanje društva, ter povedali, da to v svojih prostorih gosti tudi druge

slovenske organizacije, društvo EU korak ter sveta slovenske narodne manjšine na mestni in županijski ravni.

Dr. Barbara Riman je zatem spregovorila o svojem delu in kot svoje osrednje področje raziskovanja predstavila temo Slovenci na Hrvaškem: priseljevanje, življenje in delovanje. Ozrla se je tudi v zgodovino in začetke samoorganiziranja in nastajanja slovenskih društev, se kritično ozrla na zakonodajo RH s področja urejanja manjšinske problematike in poudarila razkorak med normativno zgledno ureditvijo in njenim (ne)uresničevanjem na lokalni ravni, kjer so težave najpogostejše. Poudarila je še prizadevanja za uvedbo zakonsko zagotovljenih možnosti za učenje slovenščine v javnih šolah. Marjana Mirković

Reko bomo še obiskali!
Foto: Marjana Mirković

Študij v Sloveniji

Leo Šamanić. Foto: Marjana Mirković

V zadnjih dneh letošnjega dvotedenskega intenzivnega tečaja slovenščine, namenjenega predvsem bodočim brucem slovenskih univerz, ki ga je znova vodila učiteljica Vida Srdoč, je po

učnih urah potekalo še srečanje, namenjeno študiju v Sloveniji. Organiziralo ga je društvo hrvaških študentov v Sloveniji (DHŠS), ki deluje v okviru Zveze hrvaških društev v Sloveniji. Že leto dni ga vodi reški rojak Leo Šamanić, ki je med drugim povedal, da je osnovne informacije o študiju januarja predstavil na reških gimnazijah, zaradi velikega zanimanja pa namepravajo v prihodnje to storiti tudi v drugih mestih. Predstavil je DHŠS in projekte Info bruc, Spoznajmo Slovenijo, ljubljansko ŠKIS-ovo tržnico in reški Student Day Festival, na katerem predstavljajo tudi ljubljansko univerzo. Zanimanja je veliko, največ za fakulteto za arhitekturo ter filozofsko in biotehniško fakulteto, je povedal. DHŠS združuje okrog tristo članov, večinoma iz Istre in Kvarnerja. Navzoče je seznanil z najpomembnejšimi napotki o tem, kako se spoprijeti z morebitnimi težavami v prvih mesecih samostojnega bivanja v novem okolju ter kot študent tretjega letnika kemije in biologije na ljubljanski pedagoški fakulteti posredoval več svojih izkušenj, pohvalil življenje v Ljubljani in spregovoril tudi o štipendijah, ki jih je zaradi vsesplošne krize vse manj. ■ Marjana Mirković

25.–26. september, Planinski muzej, Mojstrana

Predstavitev MDO primorsko-notranjskih planinskih društev

Od dvanajstih Meddruštvenih odborov planinskih društev Planinske zveze Slovenije je letos prišel na vrsto za predstavitev v Slovenskem planinskem muzeju v Mojstrani MDO primorsko-notranjskih planinskih društev. V MDO Med morjem in gorami, kot se je glasil naziv predstavitve v Mojstrani, je včlanjenih deset planinskih in pet alpinističnošportnih plezalnih društev. Na predstavitvi se je v muzeju zbralo čez 150 planincev, večinoma iz Primorske in No-

tranjske, pa tudi iz drugih krajev Slovenije in seveda domačinov iz Mojstrane. Planinska skupina Bazovica je bila na razstavi predstavljena kot edinstven pojav, ker je kolektivna članica PD Snežnik iz Ilirske Bistrice in edina iz Hrvaške. Odprtje razstave je bila enkratna priložnost za srečanje s številnimi planinskimi prijatelji z vseh koncev Slovenije. Na predstavitve so bili njeni člani lahko tudi ponosni, saj je njihovo bogato delo v planinstvu teh krajev sijalo s številnih plakatov in posnetkov. Primorci so veseli ljudje, tako da je druženje z glasbo po slavnostnem odprtju, ki sta se ga med drugimi udeležila tudi predsednik PZS Bojan Rotovnik in podpredsednik Miro Eržen, trajalo kar dolgo v noč. ■ Darko Mohar

26. september, Slovenski dom KPD Bazovica

EU korak, skupščina

Na sedežu društva za razvoj civilne družbe EU korak v Slovenskem domu je potekala redna letna skupščina. Vodila jo je predsednica Marijana Košuta Banković, na dnevnem redu pa so bila poročila o delu in finančnem poslovanju. Skupščine se je udeležil tudi član nadzornega odbora Darko Šonc in ob tej priložnosti odstopil s te dolžnosti. Razlog je njegova prevelika obremenitev nasploh: vodi krovno organizacijo slovenskih društev in društvo ter slovenski manjšinski svet v Zagrebu in ima še vrsto drugih dolžnosti v okviru že omenjenih. Na njegovo mesto je EU korak imenoval doseďanjega člana društva, Stanislava Kmećića iz Zagreba. ■ Marjana Mirković

EU korak je društvo mladih.
Foto: Marjana Mirković

26. september, Slovenski dom KPD Bazovica

V gosteh MePZ KPD Slovenski dom Zagreb

KPD Bazovica je gostilo mešani pevski zbor (MePZ) najstarejšega slovenskega društva na Hrvaškem. Sodelovanje sega v prva leta reške Bazovice, ki je na svojem začetku delovala kot podružnica zagrebškega društva. Stiki so bili vsa leta dobri, medsebojnih nastopov pa v zadnjih letih ni bilo, predvsem zaradi zasedenih urnikov obeh društev. Tokratni pristrčni in prijetni večer pa je sklenila obljuba obeh strani, da bodo gostovanja v prihodnje vsekakor pogostejša.

S pevsko dobrodoščico je goste in obiskovalce v polni dvorani pozdravil MePZ KPD Bazovica pod vodstvom Zorana Badjuka. Koordinator kulturnih dejavnosti društva Vitimir Vitaz je zatem predstavil goste in jim prepustil oder. Pripravili so zanimiv in bogat program ter na ogled postavili tudi razstavo umetniških del članic ustvarjalne skupine Šopek. Osrednji program MePZ Slovenski dom, ki ga od leta 2011 uspešno vodi Ivica Ivanović – med nastopom je zbor spremljal tudi na harmoniki –, so bile seveda slovenske pesmi, ljudske in umetne, himna gostov, pesem Slovenski dom, naš drugi dom ter obvezni uspešnici, Slovenija, od kod lepote tvoje in Venček slovenskih, ki so jima pritegnili tudi številni navzoči v dvorani. Program, ki ga je povezovala pevka Stanka Herak, so posebej obogatili pevka Klara Žel z recitacijo svoje pesmi, posvečene zboru, v katerem poje že več kot dvajset let, zatem Marjan Dirnbek, ki z igranjem na orglice pogosto razveseljuje člane društva, ter harmonikar Franc Rop, ki igra tudi klavir in kitaro, harmoniko pa je veselo raztegnil tudi med poznejšim veselim druženjem gostov in gostiteljev.

Predsednik zagrebškega Slovenskega doma Darko Šonc se je zahvalil za gostoljubje in med obiskovalci posebej pozdravil še legendarnega Alojza Usenika, znane ga tudi rojakom v Zagrebu. V krajšem nagovoru je s ponosom omenil tudi sočasni koncert glasbene skupine tolkalcev, Sudar Percussion v Zagrebu, s pianistom in skladateljem Matejem Meštrovićem ter Zagrebškimi solisti in znanim violinistom Stefanom Milenkovičem. Skupina je pred osmimi leti nastala v okviru društva Slovenski dom kot skupina Slovenica. Danes velja za eno najboljših te vrste v regiji, nastopa s priznanimi glasbeniki in prejema nagrade, odlične ocene pa je prejel tudi sobotni večer, razprodan več tednov vnaprej. Darko Šonc je kot vodilni predstavnik slovenske skupnosti na Hrvaškemna poznejšem druženju reške sogovornike med drugim seznanil z aktualnostmi, povezanimi predvsem s sejama Sveta za narodne manjšine RH (23. septembra v Zagrebu) in slovenske manjšinske koordinacije SLOMAK (24. septembra v Ljubljani). ■ Marjana Mirković

MePZ Slovenski dom in Stanka Herak.

Vitimir Vitaz in Darko Šonc.

Bilo je pristrčno in veselo.

Franc Rop.

Vse foto: Marjana Mirković

1.–2. oktober, Slavonski Brod

Slavonski gozdovi v zgodovini, znanstveno srečanje

Na znanstvenem srečanju z naslovom Slavonski gozdovi v zgodovini je sodelovala tudi članica KPD Bazovica dr. Barbara Riman. Predstavila je prispevek Hrvatarji v slavonskih gozdovih. Hrvatarji je bil naziv za sezonske dela-

Dr. Barbara Riman. Foto: Marjana Mirković

vce s podeželja Notranjske in Dolenjske, ki so zimsko mirovanje na kmetijah izkoristili za zaslužek s težkim fizičnim delom na tujem, predvsem v gozdovih, tudi v Slavoniji. Prepoznavni so bili po gizdalinskem oblačenju, s pisanimi rutami okoli vratu in lovskimi klobuki ter žepno uro na prsih, polno denarja. To je bila lepša stran podobe, obstaja pa tudi druga stran, težko življenje žena in otrok, ki so ostajali doma. Njihovi možje in očetje so bili gastarbajterji v pravem pomenu besede in pomembni v procesu slovenskih sezonskih migracij. Znanstveni krogi jim doslej niso namenjali velike pozornosti.

Avtorica je skušala osvetliti vlogo hrvatarjev, prikazanih v luči takratnega slovenskega tiska, in želela prispevati k raziskovanju slovenskih sezonskih migracij v prihodnje ter poudariti temo delovnih migracij slovenskega prebivalstva na prostoru današnje Hrvaške nasploh, kar bi opozorilo na pomen vloge slovenskega delavca v hrvaški kulturni, gospodarski in drugi zgodovini. **I** Po izvlečku prispevka pripravila Marjana Mirković

2. oktober, Mestna hiša, Reka

Sprejem ob dnevu učiteljev

Pri reškem županu Vojku Obersnelu je potekal tradicionalni sprejem, organiziran ob svetovnem dnevu učiteljev za upokojene prosvetne delavce. Ob tej priložnosti so podelili tudi zahvale za uspešno in večletno delo v prosvetni dejavnosti. Med drugimi sta jih prejeli tudi rojakinji, dolgoletna ravnateljica OŠ Pečine Irena Margan in Vida Srdoč, prejšnja učiteljica slovenščine na tej šoli, ki v tem šolskem letu vodi dopolnilni pouk slovenščine v društvih na Reki in v Pulju. Več: www.rijeka.hr. **I** Marjana Mirković

3. oktober, Rabac

Srečanje slovenskih društev

Zveza slovenskih društev na Hrvaškem je že dvanajsto leto s podporo Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu organizirala tradicionalno srečanje rojakov vseh šestnajstih članic, od Umaga, Poreča, Pulja, Labina, Bužeta, Lovrana, Reke, Čabra, Karlovca, Zagreba in Varaždina do Osijeka, Dubrov-

nika, Splita, Šibenika in Zadra. Srečanje je potekalo v obmorskem letovišču Rabac v Istri, kjer sicer ni sedeža slovenskega društva in je bilo zato brez posebnega kulturnega programa, toda če sklepamo po udeležbi in veselem druženju, je bilo uspešno. Tudi tokrat je bilo srečanju naklonjeno tudi vreme in v lepi in sončni soboti je uživalo in se družilo skoraj 350 rojakov vseh generacij, za dobro razpoloženje pa je poskrbela tudi vokalnoglasbena skupina Florijan iz Sevnice.

Dobra udeležba.
Foto: Istog Žorž

Navzoče je pozdravil predsednik krovne organizacije Darko Šonc in omenil, da bi prihodnje srečanje lahko potekalo morda v Sloveniji. To je pozdravil tudi minister, pristojen za Slovence v zamejstvu in po svetu, Gorazd Žmavc, ki je v krajšem nagovoru tudi pohvalil dejavnost organizatorja in prizadevnost društev.

V spomin na srečanje v Rabcu so predsedniki društev in predstavniki Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter

5.–14. oktober, DAR, Reka

Skupaj v gorah, razstava

Državni arhiv na Reki je gostil vsebinsko in oblikovno bogato dokumentarno razstavo z naslovom Skupaj v gorah o več kot sto let dolgem sodelovanju in prijateljstvu slovenskih in hrvaških planincev in alpinistov. Razstavo je ob 140. obletnici začetka svojega delovanja lani pripravila Hrvaška planinska zveza v sodelovanju s Slovenskim planinskim muzejem v Mojstrani, kjer je 7. novembra lani tudi začela svojo pot po Sloveniji in Hrvaškem.

Razstavo na Reki je odprl reški župan Vojko Obersnel, navzoče sta nagovorila tudi predstavnika obeh krovnih organizacij: v imenu Hrvaške planinske zveze predsednik izvršnega odbora Vladimir Novak, Slovensko planinsko zvezo pa je predstavljala podpredsednik Miro Eržen. Kot je med drugim poudaril, so vezi dolgoletne in trdne, dejavnost obeh organizacij pa je planince med drugim povezovala tudi kot uspešna opora proti potujčevanju, pomembna povezovalna nit pa so bile seveda skupne himalajske zgodbe.

Del razstave predstavlja tudi pomembne osebnosti, zapisane v zgodovini, kot so npr. polihistor Janez Vajkard Valvasor, botanik Balthasar Hacquet in triglavski župnik Jakob Aljaž. Pregled novejšega obdobja govori o sodelovanju v okviru krovnih organizacij in društev ter posameznih področij, kot so gorska reševalna služba, vodniki in markacisti, del gradiva pa posebej o sodelova-

Miro Eržen, Ognjen Crnković, Darko Mohar, Vladimir Novak, Vojko Obersnel in Vitomir Vitaz.
Foto: Marjana Mirković

6. oktober, Slovenski dom KPD Bazovica

Darko Berljak: Skupaj v Himalaji

Razstavi Skupaj v gorah ob rob je planinska skupina v društvu pripravila še zelo zanimivo predavanje z naslovom Skupaj v Himalaji. Znani hrvaški alpinist in vodja več himalajskih odprav Darko Berljak je predstavil skupne podvige slovenskih in hrvaških alpinistov.

Kot je ocenil ob tej priložnosti, je sodelovanje obeh krovnih organizacij v zadnjih letih najboljšo doslej: vodstvi se že več let redno sestajata, zdaj v eni zdaj v drugi državi, dogovarjata se o delu v prihodnje in ocenjujeta storjeno, po navadi opravljeno po načrtu. Stiki potekajo tudi na nižjih ravneh, med komisijami za planinske poti, vodnike in alpinizem, pri čemer je spomnil na večletno skupno organizacijo prvenstva v lednih vzponih. So tudi druge skupne akcije, zelo razvejeno pa je so-

veleposlaništva RS v RH prejeli knjigo Slovinci v hrvaškem športu avtorja Eduarda Hemarja, ki je izšla lani v založbi KPD Slovenski dom iz Zagreba in Sveta slovenske narodne manjšine Mesta Zagreb.

Marjana Mirković

nju, skupnih projektih, ekspedicijah in podvigih ter uvrstitvi v sam svetovni vrh alpinizma. Avtor besedila, sočasno objavljenega v glasilih obeh krovnih organizacij, Hrvaški planinec (Hrvatski planinar) in Planinski vestnik, je Krunoslav Milas. Na pomen povezovanja planincev je v pogovoru ob tej priložnosti opozorila tudi navzoča predsednica Meddruštvenega odbora primorsko-notranjskih planinskih društev Maruška Lenarčič iz Ilirske Bistrice in pohvalila večletne tesne stike z reškimi rojaki.

Razstavo na Reki je postavila planinska skupina društva Bazovica, ki ima za seboj vrsto uspešno izpeljanih povezovalnih pobud med planinci na reškem območju, v zamejstvu in širše. Povezovanje planincev je sicer ena izmed osrednjih nalog skupine, je tudi ob tej priložnosti v krajšem nagovoru poudaril njen vodja Darko Mohar, posebej zadovoljen in ponosen, ker je bil del gradiva na razstavi namenjen njihovi živahni in prizadevni dejavnosti, tokrat pa so poskrbeli celo za kulturni program: nastopila sta mešani pevski zbor KPD Bazovica pod vodstvom Zorana Badjuka in klapa Kvarner, celoten dogodek pa je povezoval koordinatorski kulturni program v društvu Vitomir Vitaz. Marjana Mirković

ber pregled tega sodelovanja, od krovnih organizacij in društev do skupnih akcij ter posebej odprav na Himalajo, v Južno Ameriko in drugam. Oživila je spomin na veliko stvari in dobro je bila sprejeta povsod, kjer je bila na ogled, saj pregledno in vsebinsko bogato predstavlja to sodelovanje, ki traja in si resnično zasluži vso pohvalo, je še poudaril Darko Berljak. | Marjana Mirković

Darko Berljak.
Foto: Anita Hromin

10. oktober, Slovenski dom KPD Bazovica

Magdalena, spevoigra

Igralska skupina KUD Drežnica iz občine Kobarid je v dvorani Slovenskega doma tokrat nastopila s tolminsko spevoigro Magdalena. Nastala je na pobudo Mateja Kavčiča, ki je želel ohraniti tipične tolminske pesmi in za predstavo napravil tudi izbor in njihovo harmonizacijo. Avtorica besedila za igrani del je Rafaela Dolenc, dolgoletna vodja folklorne skupine Razor, poznavalka ljudskih običajev in avtorica knjige Stoji v planini vas. Delo je bilo napisano v počastitev 300. obletnice tolminskega punta in dvajsetletnice dejavnosti te ljubiteljske skupine ter premierno izvedeno decembra lani v Kobaridu.

Magdalena je tudi naziv stare tolminske ljudske pesmi, ki poleg pesmi Pa pride dal z graščince in drugih ljudskih pesmi s Tolminskega bogati vsebino predstave. V dinamičnem spletu pesmi in plesa, ob zvoku harmonike in citer se je v sedmih prizorih na odru zvrstilo veliko nastopajočih iz vseh generacij, tudi najmlajših, zadovoljno občinstvo pa je potek večkrat prekinilo z dolgotrajnim ploskanjem. Zahtevna predstava je združila igralce in pevce (Evelin Kranjc, Domen Rakušček, Srečko Koren, Mateja Černigoj Skočir in Monika Kurinčič ter Metka Berginc, Rina Berginc, Jernej Bric, Anže Koren, Valter Koren, Urška Kranjc, Vinko Kranjc, Katarina Kurinčič, Matej Kurinčič, Jakob Kurinčič, Silva Mlekuž, Blaž Rakušček, Marjetka Rakušček, Rado Rakušček, Emil Skočir, Miran Skubin-Piko, Štefan Skubin, Uroš Skubin) ter otroke (Tomaž Berginc, Lucija Kurinčič, Nika Koren, Urška Berginc, Tijan Skočir, Nela Koren, Lana Skočir), na harmoniko in citre sta zaigrala Jakob Kurinčič in Lucija Kurinčič, zborovodkinja je bila Urška Kranjc, za luč sta

poskrbela Miran Skubin – Piko in Sara Rakušček, šepetalka pa je bila Nevenka Rakušček.

Predstavo je režirala Rina Berginc, vodja skupine, in se po nastopu, sprejetem z velikim navdušenjem polno zasedene dvorane, zahvalila za gostoljubje. V imenu društva ji je za prijeten večer čestital in se zahvalil Vitomir Vitaz in skupino znova povabil na obisk Slovenskega doma na Reki z naslednjo predstavo. Igralska skupina KUD Drežnica je namreč stara znanka reškega odra: prvič se je predstavila že leta 2002, ko so se pravzaprav odpravljali na gostovanje v Split, a je bil ta program odpovedan in v spletu okoliščin uspešno izveden na Reki. Stiki so ostali in se nadaljevali, z naslednjimi predstavami in tudi gostovanji KPD Bazovica. Sicer pa KUD Drežnica nasploh veliko nastopa, tudi na tujem, obiskali pa so celo rojake v Argentini, so se pohvalili. | Marjana Mirković

Iz predstave.
Foto: Marjana Mirković

13. oktober, Slovenski dom KPD Bazovica

Marjan Miklavc, Kraška kulturna dediščina

Kraški slikarski samorastnik Marjan Miklavc se je rodil leta 1938 v mestecu Narni blizu Rima. S slikarstvom se je začel resno ukvarjati po svoji prvi samostojni razstavi leta 1984 v Mali galeriji v Sežani. Je član likovne sekcije KUD Dr. Lojze Kraigher pri Kliničnem centru Ljubljana in tudi pobudnik za ustanovitev skupine potujoče slikarske kolonije Art Femips. Skupina slikarjev potuje po svetu in prinaša zlasti Slovencem na vseh celinah košček Slovenije, košček slikovitega Krasa. Slika v različnih tehnikah, predvsem v akvarelu in peropisu. Poskusil se je tudi s slikanjem v teranu, v zadnje času pa veliko slika z zemljo. Motiv je kraška pokrajina s poudarkom na arhitekturni dediščini Krasa. Organiziral je več kot osemdeset samostojnih razstav in sodeloval na nešteti skupinskih razstavah. Trenutno pripravlja slikarsko monografijo Krasa, ki je njegov največji projekt. O njem je v produkciji TV Slovenija nastal tudi dokumentarni film *Kraška dediščina Marjana Miklavca*, ki ga je režiral pokojni Jadran Sterle. Prav ta film so si na odprtju razstave v klubski sobi uvo-

doma ogledali vsi navzoči, ki jih ni bilo malo. Film ne govori samo o Marjanu, temveč tudi o Krasu in njegovem spreminjanju. O spremembah, ki jih lahko znamo tudi v svojem okolju in ki jih ni mogoče zaustaviti.

O Marjanu in njegovem delu je na kratko spregovoril velik prijatelj Bazovice, novinar Tomo Šajn. Odprtja so se udeležili tudi člani prijateljskega Obalnega PD iz Kopra in več članov HPD Platak z Reke. Ob zvokih harmonike v rokah Mirice Renner se je vse skupaj izteklo v prav prijeten planinski večer. Zakaj planinski? Marjana Miklavca je avtor tega zapisa prvič srečal na planinskem pohodu na Hahličce, ki so ga za prijatelje iz Kopra in Primorske pred dvema letoma pripravili člani planinske skupine Bazovica. Takrat je stekel pogovor o organizaciji razstave na Reki in na srečo se je uresničil te jeseni. Planinci upajo, da bodo sodelovanje z Marjanom nadaljevali in pod njegovim vodstvom uresničili vsaj eno likovno delavnico za člane KPD Bazovica. In da se bodo srečali na prijetnem spomladanskem pohodu nekje na njegovem Krasu. ■ Darko Mohar

Bogat večer.
Foto: Andrej Mohar

15. oktober, Univerzitetni kampus, Reka

Sejem štipendij in visokega izobraževanja

Na letošnjem sejmu štipendij in visokega izobraževanja v Zagrebu 13. oktobra in pozneje na Reki, kjer je prireditve potekala četrtič, je sodelovalo sedemnajst držav, država partnerica pa je bila tokrat Slovenija.

Predstavilo se je šestnajst slovenskih ustanov in vse štiri univerze (v Ljubljani, Mariboru, na Primorskem in v Novi Gorici), tokrat prvič skupaj in pod geslom Study in Slovenia. Obe prireditvi sta bili dobro obiskani, zvrstile so se okrogle mize in delavnice, na razpolago je bila obilica gradiva. Organizator, Inštitut za razvoj izobraževanja iz Zagreba, je Slovenijo za dr-

žavo partnerico izbral zaradi več razlogov, je povedal direktor Ninoslav Šćukanec, predvsem zaradi velikega števila tujih študentov – na leto je v Sloveniji več kot 3600 mednarodnih študentov, od tega največ iz Hrvaške, več kot 800 študentov; pomemben razlog je tudi uvrstitev ljubljanske univerze na šanghajsko lestvico petstotih najboljših na svetu in, ne nazadnje, Slovenija je dostopna tudi v finančnem pogledu. Po besedah Petre Bevek iz Centra za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja (CMEPIUS) ima Slovenija odlično administrativno podporo za izmenjave, tudi za študente iz držav zunaj Evrope, njihovo število pa narašča. Raste tudi zanimanje za študij slovenščine, je poudarila Meta Klinar, lektorica na filozofski fakulteti v Zagrebu, kjer je letos vpisanih sedemdeset študentov, od tega štirideset v prvi letnik. Meta Klinar je pohvalila to-

Peter Kolbe (desno) z UP o prepoznavanju ribiških proizvodov.
Foto: Marjana Mirković

pel sprejem in prve vtise bivanja v Zagrebu – pred tem je službovala v Belgiji, Franciji in Argentini – ter izrazila željo po sodelovanju z učitelji pouka slovenščine in samimi društvi. Sejma se je udeležila skupaj s slovenskimi predstavniki, Kristino Kliner in Markom Rakovcem z veleposlaništva RS v RH ter Andrejem

Kotnikom s slovenskega ministrstva za izobraževanje, znanost in šport.

Navzoč je bil tudi predsednik Slovenskega doma KPD Bazovica Zvonimir Stipetić in ob tej priložnosti znova predstavil društvo kot osrednji prostor na Reki, ki potomcem slovenskega rodu in vsem zainteresiranim nasploh že dvajset let posreduje informacije, povezane s študijem in štipendijami.

■ Marjana Mirković

24. oktober, Demokratična skupnost Madžarov, Reka

9. festival poezije narodnih manjšin

Madžarska skupnost je tudi letos pripravila srečanje literarnih ustvarjalcev iz vrst manjšinskih organizacij na Reki. Tokrat je sodelovalo devet društev, poleg madžarskega še društva italijanske, češke, rusinske in ukrajinske, slovaške, črnogorske, makedonske, srbske in

slovenske skupnosti. V imenu KPD Bazovica se je srečanja udeležila Zdenka Kallan-Verbanac in v pesniškem večeru med drugim predstavila tudi svojo zadnjo pesem, Domovini (objavljeno tudi v tokratnih Sopotjih, v rubriki Literarni kotiček, op. ur.). Celoten program nastopajočih je na kitari spremljal mladi glasbenik Luka Verbanac.

■ Zdenka Kallan-Verbanac

6. november, Planinski dom, Poklon

Darko Mohar: Baščanski kamik, razstava fotografij

V organizaciji planinskega društva (PD) Opatija in KPD Bazovica je bila v planinski koči na Poklonu odprta samostojna razstava fotografij z naslovom *Baščanski kamik* avtorja Darka Moharja.

Kulturni program ob tej priložnosti so izpolnili nastopajoči s Krka: dva igralca glasbila sopile, *sopca* Ivan Kosić iz Pinezićev in Ivo Volarić iz Vrbnika, ter mlada recitatorja, Bruno Tancabelić in Goran Dekanić iz društva Šoto iz Baške. Po zvoku sopil in pravi "baščanski besedi" je navzoče nagovoril tudi sam avtor fotografij, Darko Mohar, in s krajšim uvodom ter fotografijami želel vsem približati baščanski kamen in otok Krk, imenovan Bodulija.

Na odprtju se je zbralo veliko planincev, ne le iz društev, ki so sodelovala v orga-

nizaciji te razstave, temveč tudi iz drugih društev in dragih prijateljev iz Slovenije. Po uradnem odprtju in zahvali vsem, ki so pomagali pripraviti ta lepi večer, je sledilo prijetno druženje ob priložnostni zakuski v planinski koči, ki je bila tudi tokrat skoraj premajhna za vse obiskovalce.

To je bila že šesta razstava zapored, organizirana v planinski koči na Poklonu. ■ Mirjana Brumnjak, prevod Marjana Mirković

Planinska kočica gosti tudi razstave.
Foto: Eduard Primožič

10.–11. november, Slovenski dom KPD Bazovica

Novi pobudi: spoznavanje glasbene teorije in slovenskega izročila

Glasbena skupina Mimo ritma, ki jo vodi mentor Ivan Harej in združuje več večinoma mladih članov, je z željo po napredku botrovala novi dejavnosti v društvu, spoznavanju glasbene teorije. Prvo srečanje je potekalo 10. novembra, poučevanja se je lotil sam mentor, izobraževanje bo potekalo več mesecev, ukaželjni člani pa upajo, da bo uspeh viden kmalu, morda na decembrskem nastopu ob božičnih in novoletnih praznikih, za katerega se že vneto pripravljajo.

Dan po prvi glasbeni delavnici se je sešla tudi skupina članic, ki želi društvo od-

preti novim dejavnostim, povezanim s slovenskim kulturnim izročilom, njegovim spoznavanjem in predstavljanjem širši javnosti. V načrtu imajo predvsem raziskovanje in objavo zanimivega gradiva, povezanega z običaji, velikimi imeni slovenske književnosti in kulture ter narodove zgodovine nasploh, orga-

Pred nastopom.
Foto: Marjana Mirković

nizirati pa nameravajo tudi srečanja v živo. S predstavitvijo posameznih slovenskih običajev in drugih zanimivosti ter z nastopi pa želijo obogatiti tudi prireditve v društvu. Skupino sestavljajo Zdenka Kallan-Verbanac, Ljiljana Čargonja, Gorana Pecirep, Branka Martinović in vodja, Gloria Segnan. | **Marjana Mirković**

12. november, Dom starejših občanov Vitanova, Marinići

Kulturni večer MePZ in Alojza Usenika

Alojz Usenik, Marija Zevnik, Dragica Rizman, Boža Grlica in Loredana Jurković.
Foto: Marjana Mirković

Slovenski dom KPD Bazovica že več let organizira nastope tudi v domovih starejših občanov, kjer so med varovanci neredko tudi rojaki. Najpogosteje je te nastope pred leti pripravljala dramska skupina društva z uprizarjanjem komedij, v času, ko jo je vodil legendarni reški gledališčnik Alojz Usenik. Ta nekdanji in še vedno neutrudni član društva, ki zaradi težav z zdravjem upokojske dneve preživlja v domu starejših občanov Vitanova v Marinićih pri Reki, je, željan nastopov, v sodelovanju z društvom pobudnik tudi kulturnega večera v tej ustanovi.

Krajši koncert je s "himno" društva, pesmijo Bazovica, na glasbo Josipa Kaplana in besedilo Slavka Arbitra napovedal mešani pevski zbor KPD Bazovica pod vodstvom Zorana Badjuka. Večer je povezoval predsednik društva Zvonimir Stipetić in se uvodoma zahvalil za vabilo in pobudo Alojza Usenika. Predstavil je dejavnosti KPD Bazovica in se posebej ozrl na delovanje Alojza Usenika ter na kratko povzel zanesenjaško delo tega rojaka, ki je v reškem kulturnem življenju v gledališču HNK Ivana pl. Zajca kot inšpicient in v društvu KPD Bazovica kot vsestranski gledališčnik aktivno deloval kar pol stoletja. V

društvu so mu zato posvetili tudi monografijo z naslovom En človek – celo gledališče avtoric, članic društva, sester Barbare in Kristine Riman. Zvonimir Stipetić je še poudaril neizbrisen pečat, ki ga je ta "dobri duh reškega teatra", kot so ga imenovali, vtisnil tudi v več kot šestdesetletno zgodovino društva, in ga povabil na oder. Alojz Usenik se je, globoko ganjen, zahvalil vodstvu doma in društvu za prijazen odziv in nastop ter se v program vključil z interpretacijo pesmi Zdomec Slavka Arbitra. Navzočim je prenesel tudi pozdrave tega, nekoč prav tako osrednjega člana društva, ki mu leta in zdravstvene težave ne dovolijo več sodelovanja v društvu. V nadaljevanju večera se je Alojz Usenik predstavil še z recitacijo monologa iz Cankarjevega Hlapca Jerneja in njegove pravice. Za oba nastopa je bil tudi tokrat nagrajen s ploskanjem ter čestitkami in pohvalami, izrečenimi v poznejšem krajšem in zelo prisrčnem druženju. Prijetno presenečenje večera je bilo tudi srečanje nastopajočih z rojakinjo, 92-letno Marijo Zevnik, eno najstarejših članic društva, danes varovanko doma Vitanova, ki se rada spomni prvih let v društvu in aktivizma tedanje predsednice Zore Ausec. Večer se je iztekel z obljubo o ponovnem nastopu ob božiču. | **Marjana Mirković**

14. november, Slovenski dom KPD Bazovica

Slikanje z zemljo, delavnica Marjana Miklavca

Po izjemno lepi in kakovostni razstavi o kraški dediščini je Marjan Miklavc v KPD Bazovica na likovni delavnici pokazal tehniko risanja z zemljo. Delavnice se je udeležilo deset zainteresiranih članic in članov. Bilo je zanimivo in v obojestransko zadovoljstvo smo se dogovorili, da bomo ob priložnosti še sodelovali. | **Anita Hromin.**

Z delavnice.
Foto:
Anita Hromin

18. november, HKD na Sušaku, Reka

Etno smotra

Letna prireditve organizacij narodnih manjšin s sedežem na Reki je v organizaciji mestnih oblasti in Hrvaške glasbene unije potekala v Hrvaškem kulturnem domu (HKD) na Sušaku. Pod geslom Bogastvo je živeti skupaj je bila tokrat namenjena božičnim praznikom, s tradicionalnimi napevi in plesi ter prazničnimi dobrotami. Namestnik reškega župana Miroslav Matešić je v nagovoru v predverju poudaril pomen vrednot sožitja

in spoštovanja pravic narodnih manjšin, ohranjanja različnosti, kulture, tradicije in jezika, vsega tistega, po čemer je Reka prepoznavna. Del tega je potrdila tudi prireditve – v razstavi likovne skupine KD Rusinov in Ukrajincev, Rušnjak, in Lene Marko Oroši iz Skupnosti Alban-

cev PGŽ, na koncertu vokalnih solistov in skupin (duo Alba Nacinovich & Leo Škec, vokalna skupina zagrebškega Ruskega doma, Rjabinuška, reški glasbenik Denis Razumović Razz, makedonski KD Ilinden, David Danijel iz Judovske občine ter Alen Polić in KD Rusinov in Ukrajincev, Kaljina, ob spremljavi Borisa Denišjuka na harmoniki) in z bogato ponudbo tradicionalnih božičnih sladk, v drugem delu večera pa v polni dvorani s pevskimi zbori in skupinami ter folkloro. Prireditelj je povezovala Jadranka Čubrić, sodelovalo pa je dvanajst reških društev: Češka beseda, Slovaška matica, Skupnost Albancev, Italijanska skupnost, Bošnjaška narodna skupnost, Judovska

občina, Madžarska demokratična skupnost, Makedonski KD Ilinden, Ruski dom, Srbski KD Prosvjeta in KPD Bazovica. To se je letos predstavilo z nastopom božičnih pesmi v izvedbi mešanega pevskega zbora pod vodstvom Zorana Badjuka in s solistko Marcelo Vučković. *Etno smotra* se je končala v nedeljo, 29. novembra, s tradicionalnim šahovskim turnirjem, tokrat v prostorih Slovaške matice. | Marjana Mirković

MePZ KPD Bazovica in Zoran Badjuk.
Foto: Marjana Mirković

19. november, Slovenski dom KPD Bazovica

?, razstava fotografske skupine

Fotografska skupina se je predstavila z novo razstavo fotografij, njihov izbor pa povezujeta zanimivost in kakovost, je v nagovoru pred znova zelo številnimi obiskovalci med drugim povedala vodja Anita Hromin in poudarila, da so dela za razstavo izbrali člani sami. Dogodek je s krajšim nastopom uspešnic (*The House of the Rising Sun*, *Dan ljubezni* in *Down on the Corner*) obogatila glasbena skupina društva Mimo ritma s pevko Zdenko Kallan-Verbanac.

Na razstavi se je predstavilo enajst avtorjev (Điljo Arbula, Milena Arbula, Mirjana Brumnjak, Dubravka Dijanić, Jasmina Dlačić, Andrej Hromin, Anita Hromin, Dionis Jurić, Darko Mohar, Ira Petris in Istog Žorž) s po dvema fotografijama, katalog ob tej priložnosti pa je delo mladega člana skupine, Andreja Hromina.

čič, Andrej Hromin, Anita Hromin, Dionis Jurić, Darko Mohar, Ira Petris in Istog Žorž) s po dvema fotografijama, katalog ob tej priložnosti pa je delo mladega člana skupine, Andreja Hromina.

| Marjana Mirković

Zanimiva razstava, veliko obiskovalcev.
Foto: Marjana Mirković

20. november, Kulturni center, Semič

Lepota besede, literarni natečaj

Knjižnica Črnomelj je v sodelovanju z Javnim skladom za kulturne dejavnosti (območna izpostava Črnomelj) že jubilejno, deseto leto zapored razpisala literarni natečaj, ki je namenjen vsem ljubiteljem estetike besednega izražanja. Na natečaj, ki prijave sprejema do septembra, se je letos prijavilo štirideset avtorjev z območja Dolenjske in Bele krajine, že drugo leto zapored pa je s svojimi prispevki sodelovalo tudi naše društvo, Slovenski dom KPD Bazovica, s prijavamama dveh aktivnih članic: Zdenke Kallan Verbanac in Eve Ciglar.

Med nekaj manj kot sto literarnimi deli različnih literarnih zvrsti, kot so pesmi, pripovedi, dramska besedila, aforizmi, stripi itd., je izbor opravila domačinka, profesorica primerjalne književnosti in

sociologije, Bogomira Kure, ki je bila pred težko nalogo.

20. novembra je potekal vrhunec literarnega natečaja, ki se je začel ob 16. uri v Kulturnem centru v Semiču, nedaleč od Črnomlja. Najprej so se vsi udeleženci sestali s selektorico, ki je svoje strokovno mnenje in konstruktivno kritiko namenila vsakemu navzočemu literatu posebej. Ob 19. uri se je začela slavnostna prireditev, na kateri so igralci gledališke skupine Zavoda za izobraževanje in kulturo Črnomelj prebrali deset izbranih literarnih stvaritev, med katerimi so bili dve dramski besedili, štiri poezije in štiri zgodbe. Med najboljših deset se je uspelo uvrstiti tudi Evi Ciglar s pesmijo *Prazna ljubezen* (pesem je objavljena v rubriki *Literarni kotichek*, op. ur.). Ob koncu natečaja vsako leto izide tudi knjižica zbranih del vseh sodelujočih avtorjev.

Ponosni smo lahko, da udeležba članov našega društva na natečaju z vsakim letom rase in da smo tudi letos dobili vse pohvale in dosegli zavidanja vreden uspeh. Pozivamo tudi druge člane, da se opogumijo in prihodnje leto sodelujejo kot predstavniki našega društva. | Eva Ciglar

23. november, Slovenski dom KPD Bazovica

Izredna skupščina

Skupščina brez presenečenj.
Foto: Milan Grlica

27. november, Slovenski dom KPD Bazovica

Projektni odbor za pripravo celovitega sistema učenja slovenščine na Hrvaškem

Eva Ciglar, Roman Gruden in Rudi Merljak.
Foto: Marjana Mirković

Odbor, ki ga je ustanovil Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu (USZS) na začetku poletja, je na svoji drugi seji pregledal pravno podlago za uvedbo slovenščine kot manjšinskega jezika v javne šole na Hrvaškem. Po besedah predsednika odbora Rudija Merljaka z USZS je poglavitni namen

Vdvorani KPD Bazovica je potekala izredna skupščina, sklicana zaradi novosti v statutu in sprememb, ki jih narekuje novi hrvaški zakon o društvih. Videl jo je predsednik Zvonimir Stipetić, navzoča je bila večina aktivnih članov, predstavili pa so programske in finančne načrte vseh aktivnih skupin ter načrt rednega vzdrževanja poslopja z vrtom za prihodnje leto. Skupščina je potekala tekoče in vsi predlogi so bili soglasno sprejeti. **■ Jasmina Dlačić**

odbora "pomagati rojakom na Hrvaškem pri uvedbi pouka slovenščine po manjšinski zakonodaji RH v čim več javnih šol". Člana sta še Eva Ciglar iz KPD Bazovica in Roman Gruden z Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport. Kot je rečeno, bo odbor v svoje delo v prihodnje vključil tudi izkušnje in znanje učiteljice tega pouka, Vide Srdoč, in prejšnje, dolgoletne ravnateljice OŠ Pečine, Irene Margan, ki je zelo uspešno orala ledino na tem področju. **■ Marjana Mirković**

28. november, Šolska športna dvorana, Bjelovar

Večer narodnih manjšin

Bjelovarsko društvo Češka obec je že devetič po vrsti organiziralo prireditev, ki predstavlja kulturno tradicijo narodnih manjšin s tega in širšega območja. Okoli štiristo nastopajočih je s plesom in pesmijo predstavilo bošnjaško, češko, madžarsko, nemško, romsko, rusinsko, rusko, slovaško, srbsko, ukrajinsko in slovensko manjšino, ki jo je tako kot lani tudi letos predstavila KPD Bazovica, s tradicionalnimi jedmi in folklornim nastopom.

Naša dvajsetčlanska folklorna skupina je zaplesala splet belokranjskih plesov v koreografiji Gabrijela Funarića in ob spremljavi harmonikarja Ivana Simića ter basista Ivana Hareja. Oder so kar pobelile naše prekrasne bele noše. To je bil naš prvi nastop z

belokranjskim plesom, ki smo ga veselo in ponosno odplesali (več o nastopu: https://youtu.be/Ql_gBSkFw3Y). Za konec je kot posebna gostja kot predstavnica večinskega hrvaškega naroda nastopila folklorna skupina Turopolje iz Velike Gorice. Vsa sodelujoča društva so imela prilžnost ponuditi različne tradicionalne jedi, vina, pijače in naše članice društva so po tradicionalnih receptih spekle orehovo potico, prekmursko gibanico in flancate ter poskrbele za domače zrezke in pijačo. Čudovito pripravljen slovenski kotiček z jedmi in razstavnimi pano z nošami je lepo uredila naša soplesalka Elizabeta Prelovac. Posebej se je potrudila pri oblikovanju in risanju "obrazov" fanta in deklice v gorenjski narodni noši.

Dogajanje je obiskalo več kot dva tisoč ljudi. Organizator se je za sodelovanje zahvalil vsem sodelujočim za pester in bogat program svoje kulturne dediščine, ki jo ohranjajo z veliko truda in ljubezni.

Uspešen nastop.
Foto: Jozo Lovrić

Za konec so vsi nastopajoči v svojih nošah na odru skupaj zaplesali polko. Druženje se je nadaljevalo v dobrem razpoloženju, s pesmijo in plesom. Nas pa je čakala še dolga pot do Reke, tako da nismo mogli ostati do konca. | Slavica Vuković-Bačić

4. december, Slovenski dom KPD Bazovica

Miklavževanje

Praznični december je v društvu letos napovedalo miklavževanje. V lepo okrašeni dvorani, kar je delo pridnih rok mladinske skupine, so se zbrali člani in

prijatelji s svojimi najmlajšimi. Za priložnostni program in vedro razpoloženje so poleg daril za malčke s svojim nastopom poskrbeli Andrej Mohar, Zdenka Kallan-Verbanac, Ivana Bako-
vić in Eva Ciglar. | Marjana Mirković

PLANINSKA SKUPINA KPD BAZOVICA, IZLETI

4. julij–6. september, Bavšica: V znanju je moč, planinsko izobraževanje

Člani PS so znova obiskali učni center CPZS v Bavšici. Redno poletno izpopolnjevanje je bilo letos izpeljano že četr-
tič. Udeleženci so poslušali zanimiva predavanja o prehrani v gorah, planinski opremi in uporabi tehnologije GPS. Žal ob teoretičnem delu izpopolnjevanja zaradi slabega vremena niso mogli izpeljati tudi praktičnega dela s predvidenima vzponoma na Plešivec v Loški steni in Polovnik. Kljub temu so obiskali izvir Soče in soška Korita, posameznikom pa je trenutke z manj dežja uspelo izkoristiti za sprehode v okolici koč v Bavšici. Predvsem se je kot lep izkazal sprehod skozi delček doline Bale.

Tečaja je bilo konec v nedeljo z rednim končnim čiščenjem koč, pri katerem se izkažejo vsi člani skupine. Vremenska fronta je čez noč šla mimo, jutro je bilo

vedro in umito, bližnji dvatisočaki prekriti z novo snežno odejo. Načrtovan vzpon na Matajur ob vrnitvi domov je bil zato navdušujoč: prelepi in čisti razgledi, od domače Učke čez Tržaški zaliv do najvišjih vrhov Julijskih Alp. Na vrhu Matajurja pri kapelici opoldanska maša, malo pod vrhom lična koč Planinske družine Benečije. Sicer se s predsednico PD Benečije zaradi velikega obiska in maše nismo srečali, upamo pa, da se bomo slovenski planinci iz Benečije in Reke vendarle srečali. Če ne prej, prihodnje leto v Slovenskem domu na Reki in reških Grobniških Alpah. | Darko Mohar

Pred izvirom Soče.
Foto: Darko Mohar

6. september, Bazovica: Počastitev spomina na prve žrtve fašističnega nasilja

Čeprav se je večji del PS Bazovica izpopolnjeval v učnem centru PZS v Bavšici, se je enajst članov skupine le udeležilo tradicionalnega Bazoviškega pohoda in slovesnosti na bazoviški gmajni, posvečene bazoviškemu junaku. Pohoda se planinci Bazovice udeležujejo vsako leto, od ustanovitve te skupine. Društvo je ime, ki ga s ponosom nosi, vendarle dobilo po kraju, v katerem so padle prve žrtve v boju zoper takrat prihajajoči fašizem. Kot

vsa leta prej je pohod znova spremljalo lepo vreme, člane PS pa so prisrčno sprejeli domačini, planinci s Tržaškega. Druženje po končanem pohodu v prijateljskem vzdušju je prineslo prepotrebni mir v duše vseh udeležencev. | Darko Mohar

S pohoda.
Foto: Milivoj Filipović

12. september, Poklon: Tradicija je pomembna: 50 let koč na Poklonu

Številni člani PS so se udeležili proslave ob 50. obletnici planinske koč na Poklonu. Kočo upravlja PD Opatija, društvo, s katerim PS sodeluje že vrsto let in v katero so aktivno vključeni številni člani naše skupine.

50 let je lepa obletnica za planinsko koč. To pomeni tudi, da društvo, ki jo vzdržuje, vsa ta leta pridno dela. Kočo so v preteklih nekaj letih obnovili, predvsem s prostovoljnimi deli pridnih članov in njihove predsednice Mirjane Brumnjak. V zadnjem času je koč vključena tudi v kulturno delovanje planincev, predvsem z razstavami fotografij in literarnimi večeri.

Lep jubilej.
Foto: Mirjana Brumnjak

19. september: Pot prijateljstva Snježnik – Snežnik

40 let planinske poti.
Foto: Anita Hromin

Na pobudo članov PS je bil letos izpeljan drugi pohod po stezah Poti prijateljstva Snježnik – Snežnik. Obhodnico sta pred štiridesetimi leti zasnovala in izpeljala takratni društvi PD Ilirska Bistrica in reški PD Platak. Meja med novima državama Slovenijo in Hrvaško je prekinila pot, ki je počasi tonila v pozabo, se zaraščala, markacije so obledele, pečati izginili. Tudi prijateljstvo med reškimi in bistriškimi planinci je počasi zamiralo, prihajale so nove generacije, ki se niso več poznale med sabo, saj ni bilo skupnih pohodov niti druge vrste druženj.

Pobudo in pomoč pri organizaciji letošnjega pohoda sta PD Snežnik in HPD Platak z veseljem sprejela, vendar je projekt dobil tudi podporo krovnih planinskih organizacij: Planinske zveze

26. september: Vzpon na Brinovo glavo

Člani PS so po predstavitvi v okviru meddruštvenega odbora primorsko-notranjskih planinskih društev v Planinskem muzeju v Mojstrani sklenili obisk izkoristiti tudi za vzpon. Zato so se odločili, da prespijo v Aljaževem domu v dolini Vrat in se naslednje jutro odpravijo tudi na eno izmed tur v okoliške hribe. Pri izbiri te je pomagal in izlet tudi vodil znani slovenski alpinist in planinski fotograf Jože Mihelič. Odločili so se za manj znana in obiskana vrhova, Brinovo glavo in čez 2200 metrov visoko Šplevto. Vrhovi v oblakih in rosenje so preprečili vzpon na slednjo, vzpon na Brinovo glavo pa je kljub strmim v celoti uspel. Vsi udeleženci se Jožetu in njegovi Francki prav lepo zahvaljujemo za prečudovit dan, ki sta nam ga podarila v eni najlepših dolin Julijskih Alp. | Darko Mohar

27. september, Zamost: Priprava gobovega golaža

Ekipa PS Bazovica je sodelovala v tekmovanju v pripravi gobovega golaža v Zamostu v organizaciji PD Tuhobič z Reke. Ekipa je štela štiri člane: Jadranko, Jasno, Marina in Zorana. Pripravili so se teoretično in tudi praktično z nakupom kakovostnih živil. Bazoviška ekipa se je oblečena v rdeče majice planinske skupine in z zastavo, obešeno nad krajem dogajanja, pripravila timsko. Nekaj nevšečnosti je povzročila namestitvev ognjišča, saj je med gorenjem zaradi vlage prihajalo do iskrenja. Iskrene so poškodovale oblačila bazoviške skupine,

Svojo samostojno razstavo je imel tukaj tudi žal prezgodaj umrl član Bazovice, Tolja Hromin.

Po krajši proslavi pri koči, na kateri so sodelovali predstavniki mesta Opatija in predsedstva Hrvaške planinske zveze, so domačini za navzoče priredili krajše pohode na okoliške vrhove in druženje na koncu pohodov. | Darko Mohar

Slovenije in Hrvaške planinske zveze (Hrvatski planinarski savez, HPS). Na letošnji pohod se je odzvalo čez osemdeset planincev iz dvanajstih društev iz Primorske in Notranjske na eni strani ter iz Istre in z Reke na drugi. Razdeljeni so bili v dve skupini, od katerih je ena krenila z Gomancev proti Platku, druga pa je šla s Platka prek Snežnika in Međuvrha na Guslico, nato pa so se planinci po več urah hoje dobili pod Guslico in skupaj prispeli na Platak. Tam je sledila krajša slovesnost, na kateri so se govorniki spomnili dela prejšnjih generacij, predvsem Vojka Čeligoja iz Ilirske Bistrice ter pokojnega Josipa Jurasica iz PD Platak, in obenem poudarili, da je treba njuno delo nadaljevati, saj sta prijateljstvo in enotnost pomembni pri obisku gora.

Druženje je trajalo do večernih ur, nadaljevanje del pri obnovi Poti prijateljstva pa bo sledilo že prihodnje leto. | Darko Mohar

Na Brinovi glavi. Foto: Jože Mihelič

malo je pa manjkalo, pa bi Jasna ostala brez las. Kljub odlično pripravljenemu golažu, ki so ga hvalili številni planinci in od katerega niso ostale niti mastne sledi v kotlu, bazoviški ekipi ni uspelo zmagati. Cilj sodelovanja pa je vendarle bil dosežen, saj je poglavitni namen teh srečanj druženje planincev. | Po poročilu Zorana Bistričiča pripravil Darko Mohar

4. oktober: 37. pohod na Slavnik

Pravijo, da je razgled s Slavnika izreden: Čičarija, Učka, morje, celotna Istra, Alpe, Dolomiti. Na 37. pohodu na Slavnik od razgleda ni bilo nič. Megle so se podile čez vrh, deževalo je, pihal je mrzel veter z juga. Toda to ni preprečilo organizatorjem, da ne bi izvedli celotnega predvidenega programa. Postavili so šotor ob domu, tako da so bili udeleženci na suhem. V šotoru je zapel zbor koprskih planincev, navzoče pa je nagovoril predsednik njihovega društva Aldo Zubin.

Spregovoril je o veliko prostovoljnega dela pri vzdrževanju planinskih poti in postavitvi nove čistilne naprave pri domu.

Sledilo je veselo druženje, ki je trajalo kar do popoldanskih ur in h kateremu so veliko pripomogli prav bazoviški planinci. Prava *fešta*, kot bi rekli Dalmatinci. Srečanja s prijatelji morajo biti vesela, še posebno, če članica iz ekipe proslavlja rojstni dan.

Vrnitev do izhodišča v Podgorju, s katerega je večji del bazoviških planincev na vzpon krenil prvič, je bila na spolzki stezi počasna in naporna, saj so morali biti izredno pazljivi. Vse se je srečno izteklo. *Fešte* s koprskimi planinci pa se bodo nadaljevale tudi v naslednjih tednih. | Darko Mohar

6. oktober, Mestna hiša Matulji

Svet SNM Občine Matulji, nova ustanovna seja

Robert Bavčar. Iz osebnega arhiva.

Občinska oblast je morala zaradi procesne napake, storjene na ustanovni seji Sveta slovenske narodne manjšine (SNM) Občine Matulji 7. julija letos, sklicati novo ustanovno sejo tega telesa. Na njej so znova potekale tudi volitve za predsednika oziroma predsednico, za katero je bila julija izvoljena rojakinja Roza Jelenič. Jeleničeva tokrat ni kandidirala, saj pravi, da je ta dolžnost primernejša za mlajšo osebo, večjo tudi nove informacijske tehnologije. Napovedala pa je, da bo po svojih močeh rada sodelovala pri delu sveta in uresničevanju pobud, predvsem za uvedbo slovenščine na OŠ Brešca. Člani sveta so na ponovljeni ustanovni seji za predsednika izvolili Roberta Bavčarja, ki je na manjšinskih volitvah 31. maja prejel tudi največ glasov volivcev (7). | Marjana Mirković

13. oktober, PGŽ Reka

Sprejem pri županu PGŽ

Na sedežu Primorsko-goranske županije na Reki je potekal sprejem za vodstva svetov in predstavnike narodnih manjšin v PGŽ v novem mandatu. Poleg župana PGŽ Zlatka Komadine in njegovega namestnika Petra Mamule se je sprejema med drugimi udeležil predse-

dnik odbora županijske skupščine za človekove pravice in narodne manjšine Teo Brusić. Srečanja, ki je bilo tudi priložnost za podpis pogodbe o financiranju za letošnje drugo polletje, se je v imenu slovenskega manjšinskega sveta na županijski ravni udeležil predsednik Vasja Simonič. Odločbo hrvaškega ministrstva za upravo o vpisu Sveta SNM PGŽ na uradni seznam v RH je prejel več dni pozneje. | Marjana Mirković

25. november

Svet SNM Mesta Reka in Svet SNM PGŽ

S skupne seje. Foto: Marjana Mirković

Sveta slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije in Mesta Reka sta se sešla na skupni seji, obenem prvi za svet na županijski ravni. Predsednik Vasja Simonič je navzoče seznanil z registracijo sveta ter finančnim položajem in soglasno sprejetimi načrti za prihodnje. Pri teh je poleg dosedanjih dejavnosti (sofinanciranje glasila Sopotja in drugih publikacij v slovenščini, podpora pouka slovenščine na OŠ Pečine ter OŠ Dr. Andrija Mohorovičič Matulji in PŠ Jušiči) in sodelovanja z drugimi sveti, predvsem novim svetom v Matuljih, poudaril tudi raziskovanje različnih vidikov slovenske skupnosti.

Predsednik sveta na mestni ravni Boris Rejec je med drugim predstavil novosti, povezane z načinom financiranja, ter finančno poročilo sveta in okvirno dejavnost za 2016, vse prav tako soglasno sprejeto. | Marjana Mirković

Slovenščina v društvih in javnih šolah

Slovenščina se v Primorsko-goranski županiji poučuje v društvih in treh javnih šolah.

V **društvih** je organiziran dopolnilni pouk slovenščine (DPS), ki poteka po programu pristojnega slovenskega ministrstva in v sodelovanju z Zavodom RS za šolstvo.

Po upokojitvi dosedanje učiteljice DPS Dragice Motik, ki je obdržala poučevanje v okviru SKD Gorski kotar v Čabru, je ta pouk v tem šolskem letu v KPD Bazovica na Reki in SKD Istra v Pulju prevzela učiteljica Vida Srdoč. Ima bogate in dolgoletne izkušnje poučevanja, od zasebnih jezikovnih šol in inštrukcij ter večletnega poučevanja po modelu C v osnovnih šolah (OŠ Pečine na Reki in OŠ Dr. Andrija Mohorovičič v Matuljih) do vodenja vrste tečajev – intenzivnih, splošnih, namenjenih po-

Andrea Šlosar z učenci.
Foto: Marjana Mirković

Dan OŠ Pečine,
prireditev v Tower
centru. Arhiv šole.

sebnim strokovnim področjem ali opravljanju izpita slovenščine na vseh treh ravneh.

DPS se nadaljuje tudi v Buzetu, kjer ga v okviru SKD Lipa vodi tajnica KPD Bazovica Eva Ciglar, profesorica razrednega pouka z diplomom Univerze v Mariboru.

V **javnih šolah** je slovenščina uvrščena na seznam izbirnih predmetov na podlagi manjšinske zakonodaje in organizirana po modelu C. Na Reki se v tej obliki od jeseni 2009 poučuje na OŠ Pečine, kjer je letos vpisanih 41 učencev, to je 14 manj kot lani. Pričakovati je, da se število v prihodnje ne bo zmanjševalo in da bo pouk kot uveljavljen in odmeven projekt podpiralo tudi novo vodstvo šole. Dolgoletna ravnateljica in pobudnica tega pouka, rojakinja Irena Margan, ki je z uvedbo slovenščine na Hrvaškem uspešno orala ledino na tem področju, se je namreč ob koncu preteklega šolskega leta upokojila. Pouk po modelu C od leta 2013 poteka tudi na OŠ Dr. Andrija Mohorovičič v Matuljih (18 učencev) in v tem šolskem letu na pobudo matuljske ravnateljice Astrid Križman tudi na podružnični OŠ v Jušičih (20 učencev).

Model C predvideva učenje jezika in kulture do pet ur tedensko, vendar je OŠ Pečine pristojno hrvaško ministrstvo zaradi velikega zanimanja pred dvema letoma odobrilo dodatni dve uri na teden. Podobno prošnjo pa je jeseni zavrnilo šoli v Matuljih, kjer pouk na obeh šolah, matični in podružnični, sicer poteka šest ur na teden.

Pouk v vseh treh šolah vodi nova učiteljica, mlada rojakinja Andrea Šlosar, z diplomom ljubljanske filozofske fakultete.

Marjana Mirković

25.–29. avgust, lučica Ičići: 13. LFF, Karpopotnik

Program 13. festivala dokumentarnega filma Liburnija so tudi letos obogatile izobraževalne delavnice in zanimivi filmi, končal pa se je s predvajanjem gostujočega filma Karpopotnik, ki govori o znanem slovenskem režiserju Karpu Godini in njegovem potovanju po Vojvodini. Film je režiral Matjaž Ivanišin, ki je tudi potoval s kamero po poteh, po katerih je pred štiridesetimi leti potoval Karpo Godina. Film je prejel več nagrad, med drugim

tudi kot najboljši dokumentarec na lanskem filmskem festivalu v Zagrebu (ZFF). Lep sprejem je doživel tudi v Ičićih, kjer sta navzoče na zadnjem večeru oba umetnika tudi na kratko nagovorila, festival pa je sklenil sam Karpo Godina, sicer reden in zelo priljubljen gost te prireditve.

30.–31. avgust: Matuljska kolajnica, prvi festival keramike

Petdeset umetnikov iz Hrvaške, Italije in Slovenije je v organizaciji društva Interinova iz Mučičev pod vodstvom Ivne Safundžić ustvarjalo na prostem in žgalo keramiko na starodaven način. Med sodelujočimi sta bila tudi člana KPD Bazovica Dušanka in Tomica Gržeta z Reke, iz Slovenije pa Miroslava Hrvatina iz društva Poc Ajdovščina, ki z umetniki na Hrvaškem sodeluje že deset let, in Alenka Gololičič iz kluba keramikov iz Kanala, ki je bila za svoje delo tudi nagrajena.

Ivna Safundžić in Duška Gržeta pri delu.
Foto: Marjana Mirković

30. avgust: Z armunikun va Kastav

Tudi trinajsto srečanje *Z armunikun va Kastav* je z dobrim obiskom potrdilo zanimanje in priljubljenost harmonike. Nastopilo je petdeset izvajalcev vseh generacij, na priložnostni razstavi harmonik pa se je predstavila tovarna glasbil Melodija Mengeš. Srečanja se je četrtič zapored udeležil član KPD Bazovica Daniel Šimek, prejemnik številnih nagrad in priznanj ter danes bruc na glasbeni akademiji v Ljubljani, z orke-

strom svojih učencev pa je nastopil tudi Niko Poles iz Ritomeč pri Kozini, ki je zaradi velikega zanimanja za slovensko glasbo, kot pravi, šolo harmonike odprl tudi v Permanih.

Na odru veliko slovenskih harmonikarjev.
Foto: Marjana Mirković

10.–21. september, galerija Kortil, Reka: Spomin, razstava Jožeta Ciuhe

Razstava Spomin Jožeta Ciuhe, svetovno znanega slovenskega slikarja z izjemnim umetniškim opusom, premi-

nulega aprila letos, je predstavila izbor iz cikla, posvečenega njegovim znancem, prijateljem ali drugim pesnikom. "Razstava je pravzaprav njegov odgovor s sliko na besede posameznega pesnika," je v nagovoru v imenu organizatorja med drugim poudarila Đurdica Dehzad iz umetniške agencije Kopart. Ta je svojo dejavnost začela pred dvajsetimi leti prav s predstavitvijo Jožeta Ciuhe, z njegovo razstavo Človeška komedija praznovala desetletnico delovanja in jo s Spominom tudi sklenila. Odprtja se je udeležil tudi slikarjev sin Peter Ciuha, slikar in grafik, ki v okviru Fundacije akademskega slikarja Jožeta Ciuhe tudi skrbi za zapuščino in med drugim nadaljuje umetniške delavnice na otoku Šipan, kjer je nastal velik del tudi na Reki predstavljenega opusa.

Zdravko Kopas, Đurdica Dehzad in Peter Ciuha.
Foto: Marjana Mirković

2.–11. november, MK Reka: Saša Šantel, reški opus in ekslibrisi, 1918–1920

Andreja Silić Švonja. Foto: Marjana Mirković

V okviru meseca knjige je bila v čitalnici mestne knjižnice (MK) na ogled razstava ekslibrisov slovenskega slikarja in glasbenika Saše Šantla, predstavljena septembra letos v Ljubljani, ob sedemdesetletnici njegove smrti. Avtor razstave je Igor Longyka, na Reki pa je bil dodan še reški opus tega vsestranskega ustvarjalca, ki je s poučevanjem v gimnaziji v Pazinu (1907–1918) in na Sušaku (1918–1920) vtisnil pečat tudi likovni in glasbeni umetnosti na Hrvaškem. Likovni opus iz reškega obdobja (olja, grafike in ekslibrisi) še ni podrobneje raziskan in knjižničarka Andreja Silić Švonja meni, da bo ta predstavitev spodbuda za nadaljnjo obravnavo. Odprtja se je udeležil tudi predsednik slovenskega manjšinskega sveta na mestni ravni Boris Rejec.

6. november, Naborjet, Italija: Slovenščina in WhatsApp – od zibelke do družbenih omrežij

Kot je sporočil Marko Smole, vodja etnološke zbirke družine Kčop Palčava šiša iz vasice Plešce, se je skupina Čabranov že drugič udeležila posvetovanja, ki so ga organizirali Krščanska kulturna zveza, Slovensko kulturno središče Planika in iniciativa Slovenščina v družini. Slednja z vsakoletnimi posveti opo-

S posveta.
Foto: Luciano Lister

zarja na pomen žive rabe slovenščine v družinskem okolju, kar je temelj za ohranitev in razvoj slovenskih manjšin v zajedstvu. Zanimanje za učenje slovenščine sicer narašča, žal pa obenem upada število otrok z osnovnim znanjem slovenskega knjižnega jezika. Po mnenju Marka Smoleta bi bilo dobrodošlo v eno izmed naslednjih srečanj dejavno vključiti tudi organizacije slovenske skupnosti na Hrvaškem in jih pritegniti k temu, da skupaj z rojaki iz preostalih treh držav razmislijo o položaju slovenščine v družinah in prisluhnejo izkušnjam iz sosednjih prostorov. Pričakovati je, da bo njegova pobuda naletela na dober odziv krovne organizacije in društev.

5. oktober: Predstavljen portal Slovenci v sosednjih državah, www.rtv slo.si/svsvd

Prenovljen portal objavlja aktualne vsebine, ki jih o življenju rojakov v Italiji, Avstriji, na Madžarskem in Hrvaškem pripovedujejo tam delujoči slovenski mediji in društva. Skrbnik portala je Regionalni RTV-center Koper - Capodistria, njegovi sodelavci pa so se povezali s kolegi slovenskih uredništev Deželnega sedeža RAI v Trstu, novinarji časopisa Primorski dnevnik, ustvarjalci slovenskega programa na Deželnem sedežu ORF Celovec, ustvarjalci časopisa Porabje in člani Društva porabske mladine ter s člani slovenskih društev na Hrvaškem.

Portal je prilagojen novemu načinu uporabe spleta in vsem mobilnim napravam, na njem pa so v živo dostopne štiri radijske postaje: Radio Koper, Radio Trst A, Slovenski radio ORF in Radio Monošter. Portal za Slovence v sosednjih državah je odprta stran, in kot so zapisali: "Veseli bomo novih sodelavcev oziroma obiskovalcev in novih vsebin."

8. november: Osme parlamentarne volitve na Hrvaškem

Volitve so potekale za skupno 151 poslancev (140 mest v desetih volilnih enotah v RH, tri v diaspori v enajsti volilni enoti in osem poslancev iz vrst narodnih manjšin v dvanajsti volilni enoti). RH priznava 22 narodnih manjšin, ki jih od leta 2003 v parlamentu zastopa osem poslancev. Volijo se v posebni, dvanajsti volilni enoti, ki obsega vso državo: poleg treh poslancev srbške manjšine imata svoj sedež v parlamentu še italijanska in madžarska manjšina, češka in slovaška pa imata skupnega poslanca. Skupno zastopstvo ima tudi enajst manjšin (avstrijska, bolgarska, nemška, poljska, romska, romunska, rusinska, tur-

ška, ukrajinska, vlaška in judovska), pa tudi slovenska manjšina, ki je zastopana skupaj z albansko, bošnjaško, črnogorsko in makedonsko.

Sabini Koželj-Horvat je pri zbiranju stotih podpisov, nujnih za veljavnost kandidature, na pomoč priskočila predvsem krovna organizacija, skupaj z društvom Slovenski dom v Zagrebu. Na volitvah pa je največ glasov (999) prejela predstavnica albanske manjšine, pravica iz Selc, sicer članica stranke HNS Ermina Lekaj Prljaskaj, ki bo v prihodnje – verjetno znova zgolj formalno – zastopala tudi slovensko manjšino. Zanimivo je, da so jo na prejšnjih volitvah (2011) sprva razglasili za zmagovalko, zatem pa jo je v končnih izidih z dobrim odstotkom glasov več prehitel Nedžad Hodžić iz Istre, poslanec (formalno tudi slovenske manjšine) v prejšnjem mandatu. Tudi tokrat je bil izid tesen: le pet glasov manj je dobil njen rojak Idris Sulejmani iz Istre.

Marjana Mirković

ENOTNOST ZA SLOVENSKO PREDSTAVNICO V PARLAMENTU REPUBLIKE HRVAŠKE
SABINA KOŽELJ HORVAT (VSS, 43)
 Knjižničarka, prevajalka, učiteljica slovenskega jezika,
 predstavnica slovenske manjšine v Galiciji

KAJ VAM POMENI USPEH NAŠE PREDSTAVNICE?
 Več denarja za vaša društva
 Boljši status Slovencev na Hrvaškem
 Zastopanje slovenske kulture in jezika

**UDELEŽIMO SE VOLITEV,
 KER JE TO NAŠA EDINA PRILOŽNOST**

<http://sabinakozeljhorvat.lillog.hr/> | 991 182 8392 | Predstavnica Kšpatičeva 7, Osijek

Eva Ciglar. Osebni arhiv.

Prazna ljubezen

Kaj mi bo nasmeh, ki me spravlja v solze?
 Čemu poljub, tako suh in prazen?
 Zakaj biti gol, ko se tako lahko samo prehladim?
 Dotik brez občutka, da si se me zares dotaknil?
 Kot bi hladnokrvni plazilec lezel po moji koži.
 Pogled brez iskre? Ah, iskre v očeh so klišejske.
 Ljubiš me? Ne verjamem!
 Zaman vse to, kar pojdi, pojdi ...
 Si še tu?

█ Eva Ciglar

Zdenka Kallan-Verbanac. Foto: Marjana Mirković

Domovini

Po materi Slovenka,
 po očetu Hrvatica,
 tutti frutti mešanica.
 Sem kot mati, ki enako ljubi
 dva otroka hkrati.

Domovini, vsako v eni roki,
 dam vaju na prsi,
 lepotici moji,
 al' eno srce
 ljubi vaju obe.

█ Zdenka Kallan-Verbanac

█ Legenda o sv. Miklavžu

Sveti Miklavž je krščanski škof in svetnik, znan po svoji darežljivosti. V slovenščini ga imenujemo Nikolaj, kadar govorimo o njem kot zgodovinski osebi, in Miklavž, kadar gre za dobrega moža, ki otrokom prinaša darila.

Sv. Nikolaj se je rodil ob koncu tretjega stoletja n. št. v kraju Patara v Mali Aziji, današnji Turčiji, se kot mladenič preselil v mesto Mira in se popolnoma posvetil krščanstvu, ki je bilo v tem času še nezaželeno. Tudi njega so rimske oblasti preganjale.

Velja za zaščitnika mornarjev, verjetno zato, ker se je njegova družina ukvarjala s pomorstvom oziroma ribištvom. Cerkev sv. Nikolaja so pogosto ob pomorskih in rečnih plovnihih poteh, posvečena mu je tudi ljubljanska stolnica, ker je bila tudi Ljubljanica nekoč pomembna plovna reka.

Pravijo, da je bil sv. Nikolaj sin premožnih staršev in je vse podedovano bogastvo razdal ubogim. V številnih deželah sv. Miklavž obdaruje pridne otroke v noči s 5. na 6. december, ko ima tudi god. Prihaja v škofovskem oblačilu s kapo in palico, peš ali na saneh s konjsko vprego, v spremstvu parkljev in angelov ter z jabolkom kot darilom.

█ Gorana Pecirep

Naj nam sveti v temi!

Zadnji novembrski petek sem obiskala svojo teto, ki živi blizu Zagreba. Vedela sem, da bi jo najbolj razveselila, če bi ji prinesla vrečo domačega, brkinskega ali pivškega krompirja. A kaj, ko sem del poti prepotovala z vlakom, in bi bilo težko in hecno vlačiti za sabo žakelj krompirja. K sreči pa imamo Slovenci še nekaj cenjenih blagovnih znamk, ki so bili tisti petek v moji vrečki na kavi, čokoladi in steklenici (terana!) vsaj delno nadomestilo za tako želeni krompir, spomin na njeno mladost. In potem ko je teta potarnala, kako živi in kako se bori s hrvaško pokojnino, s katero v stanovanjskem bloku ne bi preživela, če ji ne bi pomagali otroci in vnuki, je vprašala mene, kako se kaj živi v Sloveniji. "Bolje, kot tukaj, a ne?" je vprašala.

Dragica Jakšetič.
Osebni arhiv.

Nisem vedela, kaj naj ji odgovorim, in sem mencala. Danes bi ji iz časnika Delo, za katerega delam tudi sama, prebrala članek z naslovom Revni otroci ostanejo brez sanj in želja. O humanitarnem projektu Botrstvo, v katerem sodeluje 5200 botrov, ljudi, ki zaslužijo toliko, da so lahko "botri" najmlajšim revežem države Slovenije. Teh je v projektu 5500, na svojega "botra" pa čaka še 250 otrok. Samo letos so v projekt vključili 1300 otrok, tudi tistih, katerih starši so zaposleni, a so za svoje delo tako malo plačani, da tudi njihovi otroci lahko samo sanjajo in si želijo.

Lahko pa bi ji prebrala članek iz včerajšnjega Dnevnika, v katerem je vesoljna Slovenija prebrala, da eden izmed najboljših Slovencev Mirko Tuš bankam

dolguje 400 milijonov evrov, dobaviteljem blaga za svoje (super)markete pa še sto! Ti, revež, ti, Mirko, kaj boš zdaj, ko ti še z razlastitvijo grozijo, in boš vse izgubil?!

A vi, na Hrvaškem, lahko to razumete? Da tisoči Slovencev vsak dan znašajo tisoče evrčkov k Mirku, Mirko pa tak zadovolžen revež!

Kar slišim smeh tete Olge. "Ti boš meni to govorila! Imamo mi Tušev, kolikor hočeš!" bi mi rekla in zraven še kako sočno ...

Tisti petek sem obvezno morala okusiti še vsaj malo lepega Zagreba. Od glavnega kolodvora mimo kralja Tomislava na kobju, čez Zrinjevec do trga Bana Jelačića, obvezno na Dolac in potem po Ilici. Delavci so kot mravlje bežljali po predbožičnih gradbiščih, postavljali hišice za božične sejme, neke čudne konstrukcije, menda za drsališče, pri Tomislavu... Na Ilici že v prednovoletno okrašenih izložbah tisoči lepih čevljev in prav toliko kostimčkov, plaščkov... ob njih pa tu in tam tudi kak berač z iztegnjeno roko, s prošnjo za hrano, molčeča ženska povešenih vek s popisanim listom na prsih in s tremi kovanci v škatlici. Domnevam, da kakšna mama, medtem ko so bili njeni otroci v šoli. Ah, kako šele se bo vse bleščalo, ko bodo sijale božične luči!

Pa pridem zvečer domov in gledam Dnevnik naše nacionalne televizije. Najprej vest o tem, da se bodo v Parizu srečali državniki tega sveta, ki jih je končno morda res postalo strah več sto milijonov podnebnih beguncev že leta 2030, če ne bodo takoj ustavili izpustov toplogrednih plinov. Zatem vest, kako bodo v središču Ljubljane prižgali na tisoče luči, saj je leto 2030 še daleč, elektrika in drugo, nekaj sto tisoč evrov, bo plačano iz mestnega proračuna. Zatem pa še vest o tem, da TV Dnevniku sledi dobrodelni koncert slovenske Karitas, na katerem bomo tudi po telefonu zbirali prostovoljne prispevke za slovenske reveže.

Draga teta, ti to zveni znano?

Ampak nečesa pa v novembru, dragi rojaki, živeči na tujem, v svoji drugi domovini vendarle niste bili deležni. Na primer predloga, kakršen se je pojavil pri nas, da bi na naših, jasno, slovenskih tleh, z zakonom prepovedali nošnjo nikaba in burke. Veste, v tej begunski krizi so ulice nenadoma preplavile muslimanke. Toliko jih je, da se v te nikabe in burke kar zaletavamo in je treba sprejeti celo zakon. Ah!

Ja, po dolgem času se je spet oglasil Janez Janša in s svojim predlogom obogatil zbirko norosti tega sveta. Imate tudi vi kakega takega Janeza? Morda. Hvala bogu pa imate vedno kakšno damo, ki jo lahko obišče naš predsednik Borut Pahor. Da nam, ko ju vidimo tako smejoča se skupaj, vsaj malo polepšata kak večer in TV Dnevnik.

Dobro novo leto vam želim!

■ Dragica Jakšetič

Rubriko Pogled z onkraj Snežnika bo v prihodnje pripravljala Dragica Jakšetič, večletna dopisnica dnevnika Delo iz Ilirske Bistrice, ki smo ji hvaležni za prijazen odziv. Dosedanjemu avtorju te najbolj priljubljene rubrike, Tomu Šajnu, se iskreno zahvaljujemo za večletno dobro in lahko rečemo, prijateljsko sodelovanje ter mu želimo dobro zdravje in mirne upokojske dni. ■ Uredništvo

Predsednik Slovenskega doma KPD Bazovica Zvonimir Stipetić: *Če nam spodleti, se hitro ujamemo*

Slovenski dom KPD Bazovica na Reki od februarja lani vodi Zvonimir Stipetić, doma iz okolice Brežic in po poklicu diplomirani inženir elektrotehnike z zagrebško diplomom.

V mesto ob Kvarnerju ga je pripeljala družina. Leta 1989 je tu s prijateljem ustanovil tudi podjetje za računalniške storitve, ki na reškem področju informacijske in komunikacijske tehnologije velja za pionirsko in ga uspešno vodi še danes.

Septembra se je sicer upokojil, a časa za vodenje društva in ljubiteljske dejavnosti še vedno nima toliko, kolikor bi si želel: "V društvo sem prišel leta 2010, ko sem imel malo več prostega časa, se vključil v pevski zbor, ozračje je bilo prijetno, bilo mi je všeč in sem ostal. Vedno sem zelo rad pel in tudi recitiral. Vodstvo me je kmalu povabilo k sodelovanju, postal sem član upravnega odbora in predsednik zbora ter bil lani izvoljen tudi na čelo društva. Nadaljujem dejavnost, ki sem jo dotlej soustvarjal; sam še naprej pojem, ena izmed želja za društvo pa je med drugim ureditev multimedijske knjižnice. Lani smo začeli urejati knjižnico, trenutno gostimo premično zbirko knjižnice Srečka Kosovela iz Kopra, naša zbirka pa je edina na Hrvaškem vključena v sistem Cobiss. Želim si tudi, da bi se v našem lepem Slovenskem domu bolj družili rojaki, da bi se odprl večjemu številu članov in da bi se slišalo več slovenščine. In seveda, da tudi v prihodnje uspešno ohranjamo jezik in kulturo ter vse kulturno-prosvetne dejavnosti. Delujemo na desetih področjih, od zbora, dramske, fotografske, folklorne, plesne, glasbene in planinske skupine do mladincev in knjižnice ter dopolnilnega pouka in tečajev slovenščine. V društvu praznujemo pomembnejše datume in obletnice ter pripravljamo proslave, zbor kot ena osrednjih skupin ima svoje standardne letne nastope na reviji Primorska poje in na pevskem srečanju v Šentvidu pri Stični, na predvečer in samem taboru. Sodelujemo tudi z ljubiteljskimi organizacijami v Sloveniji ter drugimi slovenskimi društvi na Hrvaškem, v zamejstvu in BiH, poleg Slovenije hodimo v goste v Zagreb, Split, Sarajevo... Na leto pripravimo okrog štirideset dogodkov v društvu in na gostovanjih. To pomeni, da se pravzaprav vsak teden kaj dogaja, če ne štejemo poletja, ki ga po navadi izkoristimo za vzdrževalna in druga dela na naši hiši. Vzdrževanje čudovitega poslopja z vrtom je velika skrb vodstva. Vesel sem, da smo dobili novo streho in popolnoma obnovili prvo nadstropje, uredili smo tudi vrt in posadili nova drevesa, vse to po zaslugi podpore Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Naša široko zasnovana dejavnost zahteva veliko usklajevanja; seveda nam tu in tam tudi kaj spodleti, a se hitro ujamemo," se nasmeje Zvonimir in s svojo znano umirjenostjo nadaljuje: "V našem poslopju so tudi sedeži društva za razvoj civilne družbe EU korak ter obeh svetov slovenske narodne manjšine, na mestni in župa-

nijski ravni. Z njima dobro sodelujemo in skupaj izdajamo glasilo Sopotja, sicer pa je društvo navzoče tudi na spletu (<https://www.facebook.com/KPDBazovica/>, www.bazovica.hr). V mestu smo prepoznavni, Bazovica je prav gotovo reška legenda z dolgoletnim ugledom, povezujemo se tudi z drugimi manjšinskimi organizacijami, skupaj smo vidnejši. Sam se sicer nisem nikoli počutil zapostavljenega kot pripadnik manjšine in tudi kot predsednik društva nimam slabih izkušenj z lokalnimi in regionalnimi oblastmi."

Pogled na dolgoročno prihodnost društva ni optimističen: "To je težko vprašanje; gledamo, kako nam pred očmi usiha naša zavest, kultura, in se utaplja v globalizirani sliki, popolnoma odtujeni od narave in družbe. Slovenci se prehitro radi utopimo v okolje, smo precej pohlevno vzgojeni. In v društvu je podmladka premalo, njihov priliv ne dohaja našega staranja. Mor-da bo najmlajše pripeljala pobuda za plesno skupino. Glede prihodnosti nasploh pa nisem preveč optimističen. Sam imam vnuka, ki ga bom po svojih močeh naučil slovensko in naših starih navad, izbira pa bo njegova." ■ Marjana Mirković

Zvonimir Stipetić. Foto: Marjana Mirković

Z razstave ?

Foto: Dubravka Dijanič

Foto: Dionis Jurič

Foto: Ira Petris

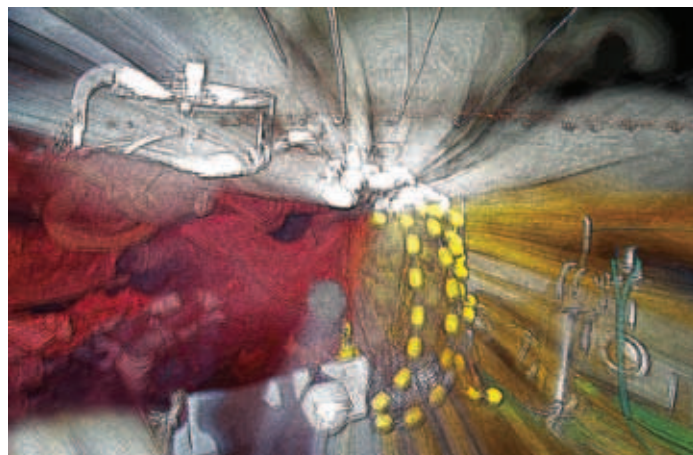

Foto: Istog Žorž

Foto: Mirjana Brumnjak

Foto: Jasmina Dlačić

Foto: Darko Mohar

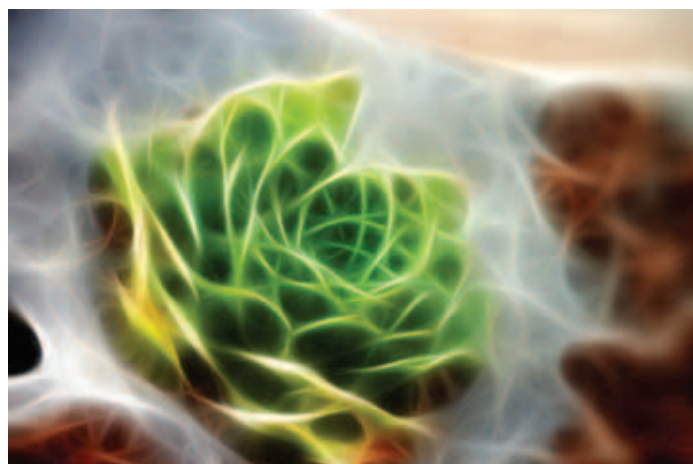

Foto: Andrej Hromin